

CAIET DE INSTRUIRE CLINICĂ

Anul II

Caietul meu:

.....

“Să faci ceea ce nimeni altcineva nu e dispus să facă, într-o manieră în care nimeni altcineva nu poate, în ciuda tuturor greutăților întâmpinate – asta înseamnă să fii asistent.” – Raws Williams

Prefață

Acest caiet respectă ordinul 3499/2018 privind aprobarea standardului de pregătire profesională, a planului de învățământ și a programelor școlare pentru calificarea profesională Asistent medical generalist, nivel 5, al Cadrului național al calificărilor pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar postliceal.

Potrivit OUG 144/2008 modificată și completată cu LEGEA Nr. 278/2015 activitățile exercitate cu titlul profesional de asistentul medical generalist ca urmare a însușirii competențelor de bază în cursul formării profesionale de nivel postliceal sunt:

- ✚ stabilirea nevoilor de îngrijiri generale de sănătate și furnizarea serviciilor de îngrijiri generale de sănătate, de natură preventivă, curativă și de recuperare;*
- ✚ administrarea tratamentului, conform prescripțiilor medicului;*
- ✚ protejarea și ameliorarea sănătății;*
- ✚ elaborarea de programe și desfășurarea de activități de educație pentru sănătate;*
- ✚ facilitarea acțiunilor pentru protejarea sănătății în grupuri considerate cu risc;*
- ✚ participarea la protejarea mediului ambiant;*
- ✚ întocmirea de rapoarte scrise referitoare la activitatea specifică desfășurată;*
- ✚ organizarea și furnizarea de servicii de îngrijiri de sănătate comunitară;*
- ✚ participarea asistenților medicali generaliști abilitați ca formatori, la pregătirea teoretică și practică a asistenților medicali generaliști în cadrul programelor de educație continuă;*
- ✚ pregătirea personalului sanitar auxiliar;*
- ✚ desfășurarea de activități de educație în instituții de învățământ pentru pregătirea viitorilor asistenți medicali.*

Programul de formare al asistentului medical generalist include 4.600 de ore de formare teoretică și clinică, perioada de formare teoretică reprezentând cel puțin o treime, iar cea de formare clinică cel puțin jumătate din perioada de formare și are o durată de 3 ani de studii, forma de învățământ cu frecvență (zi).

Formarea clinică se definește ca fiind partea din formare prin care asistentul medical generalist învață, în cadrul unei echipe, în contact direct cu un individ sănătos sau bolnav și/sau cu o colectivitate, să organizeze, să acorde și să evalueze asistența medicală global necesară, pe baza cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite. Asistentul medical generalist format învață nu numai să lucreze în echipă, ci și să coordoneze o echipă și să organizeze asistența medicală globală, inclusiv educația sanitară a indivizilor și a grupurilor mici în cadrul instituțiilor sanitare sau al colectivității.

Această formare se desfășoară în spitale și în alte instituții sanitare, precum și în colectivitate, inclusiv servicii de îngrijire medicală la domiciliu, sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Este o instruire coordonată. Învățământul clinic (stagiile de practică) trebuie să aibă ca obiect toate aspectele rolului de asistent în materie de îngrijiri de sănătate la acest nivel, incluzând prevenirea bolii, educația sanitară, precum și îngrijirile de sănătate de primă urgență, de reanimare și de transfuzie sanguină. În determinarea locurilor de stagiu trebuie să se țină seama de următorii factori:

 trebuie să existe un personal calificat suficient de numeros pentru a asigura o calitate satisfăcătoare a îngrijirilor de sănătate la nivel de asistent;

 trebuie să existe condiții satisfăcătoare în materie de sedii și de material utilizate pentru îngrijirea bolnavilor.

În toate serviciile în care elevii asistenți sunt repartizați în cursul formării lor practice trebuie să existe în orice moment cel puțin un asistent cu diplomă care poate asigura supravegherea și suficient personal de alte categorii pentru a evita ca elevului să i se încredințeze sarcini fără valoare educativă pentru el.

Asistenții cu diplomă din serviciile acreditate ca teren de stagiu trebuie să colaboreze la supravegherea și formarea elevilor aflați sub responsabilitatea profesorilor instructor de practică din școală.

CUPRINS

1. Măsurile de protecția muncii pentru elevii care efectuează învățământ clinic....	pag.5
2. Plan de învățământ anul II.....	pag.7
3. Programul învățământului clinic în unități de servicii medicale semestrul I.....	pag.8
4. Modulul 18 - Nutriție și dietetică.....	pag.8
5. Modulul 20 - Medicină internă și nursing specific (MI. I)	pag.11
6. Modulul 22 - Chirurgie și nursing specific (CHI. I)	pag.18
7. Modulul 24 - Dermatologie și nursing specific.....	pag.26
8. Programul învățământului clinic în unități de servicii medicale semestrul II...	pag.30
9. Modulul 17 - Epidemiologie.....	pag.30
10. Modulul 19 - Boli infecțioase și nursing specific.....	pag.33
11. Modulul 21 - Medicină internă și nursing specific (MI. II)	pag.36
12. Modulul 23 - Chirurgie, și nursing specific (CHI. II)	pag.42
13. Bibliografie și precizări.....	pag.47

MĂSURILE DE PROTECȚIA MUNCII PENTRU ELEVII CARE EFECTUEAZĂ ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

1. La locurile de muncă în care se desfășoară activități din domeniul sănătății vor fi repartizate numai persoane care cunosc echipamentele tehnice, instalațiile și procedeele de lucru, au calificarea și autorizarea necesară și au fost instruite din punct de vedere al securității muncii.
2. Dotarea cu echipament individual de protecție, în funcție de riscurile specifice fiecărui tip de activitate sau operație, se vor face conform Normativului – cadru de acordare și utilizare a echipamentului individual de protecție. Este interzisă purtarea bijuteriilor; unghiile vor fi tăiate scurt, părul strâns și acoperit cu bonetă.
3. Se interzice purtarea hainelor proprii peste sau sub echipamentul individual de protecție.
4. În timpul efectuării tuturor manevrelor cu pericol de contaminare, elevii vor purta mască și mănuși de protecție de unică folosință.
5. Înainte de fumat, servirea mesei, precum și după fiecare manevră contaminantă, mâinile vor fi spălate cu apă caldă și săpun lichid. După spălare se va aplica pe mâini o soluție dezinfectantă și vor fi șterse cu prosoape de hârtie de unică folosință.
6. Elevii vor beneficia de imunizări conform reglementărilor M.S.
7. În încăperile de lucru sunt interzise depozitarea alimentelor și servirea mesei, precum și fumatul.
8. Colectarea rezidurilor solide menajere se va face separat de cele rezultate din activitatea medicală.
9. Colectarea rezidurilor din activitatea medicală se face în containere speciale pentru ”infecțioase” și ”înțepătoare”, conform precauțiilor universale.
10. Se interzice efectuarea oricărei intervenții cu mâinile umede la echipamentele tehnice electrice.
11. Personalul care desfășoară activitate în domeniul sănătății va fi instruit conform reglementărilor M.S. astfel:
 - ✚ dezinfecția obiectelor de inventar, a încăperilor destinate activității medicale, precum și a pavimentelor și pereților;
 - ✚ regulile de igienă individuală și colectivă;
 - ✚ respectarea întocmai a procedeele de lucru privind examinarea, investigarea și aplicarea tratamentelor;
 - ✚ respectarea circuitelor funcționale;
 - ✚ respectarea normelor privind transmiterea infecțiilor nosocomiale.
12. Orice persoană care desfășoară activitate în domeniul sănătății are obligația să se autodeclare când prezintă semne de boală conducătorului locului de muncă, care poate decide interzicerea accesului la locul de muncă.
13. Se interzice orice intervenție la aparatele de sterilizat (poupinel, autoclav), în timpul sterilizării.

14. Se interzice manipularea aparatelor de oxigen cu mâinile unse.
15. La transportul, manipularea și depozitarea dezinfectanților, vor fi respectate instrucțiunile producătorului, pentru fiecare categorie de substanțe, precum și reglementările M.S.
16. Se interzice elevilor să rămână cu bolnavii în camera de radiologie în timpul examinării.
17. Se interzice elevilor să ia contact cu produsele biologice sau patologice ale bolnavilor, sau cu obiecte ale acestora.
18. Se interzice utilizarea liftului și a pantofilor cu toc în timpul stagiului clinic; (încălțăminte trebuie să aibă talpa aderentă).
19. Este interzis fumatul și consumarea băuturilor alcoolice în timpul stagiului clinic, la unitățile amenajate în incinta spitalului.
20. Este interzisă părăsirea unității sanitare în echipament de protecție.

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT ANUL II

ANUL ȘCOLAR are 42 săptămâni

SEMESTRUL I – 21 săptămâni (11 săptămâni TEORIE + 10 săptămâni ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC)

SEMESTRUL II – 21 săptămâni (11 săptămâni TEORIE + 10 săptămâni ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC)

Prezentul plan conține doar modulele la care se efectuează stagiul clinic

NR. CRT	MODUL	TOTAL ORE ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC	ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC/ SEMESTRU
1	MODULUL 17 - EPIDEMIOLOGIE	40	II
2	MODULUL 18 - NUTRIȚIE ȘI DIETETICĂ	40	I
3	MODULUL 19 - BOLI INFECȚIOASE ȘI NURSING SPECIFIC	40	II
4	MODULUL 20 - MEDICINĂ INTERNĂ ȘI NURSING SPECIFIC (MI. I)	160 + 24	I
5	MODULUL 21 - MEDICINĂ INTERNĂ ȘI NURSING SPECIFIC (MI. II)	160 + 24	II
6	MODULUL 22 - CHIRURGIE ȘI NURSING SPECIFIC (CHI. I)	160 + 24	I
7	MODULUL 23 - CHIRURGIE, ȘI NURSING SPECIFIC (CHI. II)	160 + 24	II
8	MODULUL 24 - DERMATOLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC	40	I

Total ore învățământ clinic anul II - 896 din care 96 ore gardă

PROGRAMUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI CLINIC ÎN UNITĂȚI DE SERVICII MEDICALE

SEMESTRUL I

MODULUL 18 - NUTRIȚIE ȘI DIETETICĂ

40 ore de învățământ clinic

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici /secții medicale sau chirurgicale) și în alte instituții sanitare, precum și în colectivitate, inclusiv servicii de îngrijire medicală la domiciliu, sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- Argumentarea realistă și independentă a caracteristicilor grupelor de nutrienți și grupelor de alimente, folosind limbajul comun și terminologia de specialitate

- Sistematizarea factorilor care condiționează necesarul și aportul alimentar

- Corelarea tabelelor de compoziție a produselor alimentare pentru calcularea rației alimentare necesare unei diete echilibrate

Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere

- Asumarea responsabilității în selectarea informațiilor din documentele medicale pentru întocmirea foii de alimentație

Competențe sociale și civice

- Argumentarea realistă și independentă a propriilor opinii în calcularea rației alimentare și alcătuirea unei diete adecvate

Competențe antreprenoriale

- Manifestarea capacității de colaborare cu echipa de îngrijire, cu individul și familia pentru menținerea unui stil de viață sănătos

Competența de a învăța să înveți

- Recunoașterea nevoilor nutriționale ale individului

- Selectarea regimului alimentar corespunzător diferitelor afecțiuni

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- Prezentarea grupelor de nutrienți și grupelor de alimente

- Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical

Competențe din Directivă UE/55/2013

- Oferirea persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane informații care să le permită să aibă un stil de viață sănătos și să se autoîngrijească

- Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar

- Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. TIPURI DE REGIMURI ALIMENTARE

MODULUL 20 - MEDICINĂ INTERNĂ ȘI NURSING SPECIFIC (MI. I)

160 ore de învățământ clinic + 24 ore gardă

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici /secții medicale) sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- ✚ Descrierea bolilor respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Argumentarea realistă, creativă și independentă a propriilor opinii cu privire la semnele și simptomele specifice întâlnite la pacienți cu afecțiuni respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice

Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie

- ✚ Selectarea datelor / informațiilor specifice afecțiunilor respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Prezentarea procesului de nursing al pacienților cu afecțiuni respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice

Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere

- ✚ Elaborarea planului de îngrijire în funcție de priorități
- ✚ Asumarea responsabilității privind completarea documentelor medicale
- ✚ Competențe sociale și civice
- ✚ Identificarea problemelor de dependență la pacienții cu boli respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Colaborarea eficientă cu pacientul, familia și membrii echipei medicale.

Competențe antreprenoriale

- ✚ Evidențierea factorilor care influențează funcția respiratorie, funcția cardiovasculară, funcția articulară, funcția hematopoietică
- ✚ Asumarea rolului și responsabilităților asistentului medical în cadrul echipei de îngrijire
- ✚ Asumarea standardelor profesionale în aplicarea tehnicilor de supraveghere, investigare și tratare a pacienților cu afecțiuni respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Manifestarea capacității de evaluare independentă a calității îngrijirilor
- ✚ Argumentarea pertinentă a rezultatelor obținute în urma analizei calității asistenței acordate în procesul de nursing

Competența de a învăța să înveți

- ✚ Descrierea metodelor de investigare și tratare a bolnavului cu afecțiuni respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Diferențierea semnelor și simptomelor specifice bolilor respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Descrierea intervențiilor autonome și delegate ale asistentului medical în procesul de îngrijire al pacientului cu boli respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Cunoașterea relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al ființei umane
- ✚ Integrarea experienței clinice adecvate în activității de îngrijire a pacienților cu afecțiuni respiratorii, cardiovasculare, reumatismale, hematologice
- ✚ Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical
- ✚ Capacitatea de a participa la formarea practică

Competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Oferirea în mod independent de indicații, consiliere și sprijin persoanelor care necesită îngrijire și persoanelor apropiate
- ✚ Diagnosticarea în mod independent a asistenței medicale necesare și planificarea, organizarea și punerea în aplicare a asistenței medicale în tratarea pacienților, în vederea îmbunătățirii practicii profesionale

- ✚ Manifestarea disponibilității în oferirea de informații persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane, care să le permită să aibă un stil de viață sănătos, să se autoîngrijească
- ✚ Asigurarea în mod independent a calității îngrijirii medicale și evaluarea acesteia
- ✚ Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar
- ✚ Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

GARDĂ

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. PREZENTAȚI ETAPELE PROCESULUI DE NURSING

2. REALIZAȚI PLANUL DE ÎNGRIJIRE AL UNUI PACIENT CU

Nr.crt.	ETAPELE PLANULUI DE ÎNGRIJIRE	DESFĂȘURAREA PLANULUI
1	MANIFESTĂRI DE DEPENDENȚĂ (SIMPTOMATOLOGIE)	Am identificat următoarele manifestări de dependență:
2	DIAGNOSTIC DE NURSING (P= PROBLEMA DE DEPENDENȚĂ E=ETIOLOGIE/SUSRSA DE DIFICULTATE S= SEMNE/SIMPTOME)	
3	OBIECTIVE	În îngrijirea pacientului mi-am stabilit următoarele obiective: - să
4	INTERVENȚII AUTONOME	Am efectuat următoarele intervenții autonome: -am

5	INTERVENȚII DELEGATE	La indicația medicului am efectuat următoarele intervenții delegate: - am
6	EVALUARE	În urma îngrijirilor acordate

3. SIMPTOMATOLOGIA ÎN HIPERTENSIUNEA ARTERIALA, I.M.A., ASTM BRONȘIC

MODULUL 22 - CHIRURGIE ȘI NURSING SPECIFIC (CHI. I)

160 ore de învățământ clinic + 24 ore gardă

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici /secții chirurgicale) sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- ✚ Descrierea bolilor chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Argumentarea realistă, creativă și independentă a propriilor opinii cu privire la semnele și simptomele specifice întâlnite la pacienți cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Selectarea datelor/informațiilor specifice afecțiunilor chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice

Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie

- ✚ Prezentarea procesului de nursing al pacienților cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere
- ✚ Elaborarea planului de îngrijire în funcție de priorități
- ✚ Asumarea responsabilității privind completarea documentelor medicale

Competențe sociale și civice

- ✚ Identificarea problemelor de dependență la pacienții cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Colaborarea eficientă cu pacientul, familia și membrii echipei medicale

Competențe antreprenoriale

- ✚ Demonstrarea capacității de a diferenția compartimentele specifice secției chirurgicale
- ✚ Asumarea rolului și responsabilităților asistentului medical în cadrul echipei de îngrijire
- ✚ Asumarea standardelor profesionale în aplicarea tehnicilor de supraveghere, investigare și tratare a pacienților cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Manifestarea capacității de evaluare independentă a calității îngrijirilor
- ✚ Argumentarea pertinentă a rezultatelor obținute în urma analizei calității asistenței acordate în procesul de nursing

Competența de a învăța să înveți

- ✚ Descrierea principalelor metode de investigare și tratare a bolnavului cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Diferențierea semnelor și simptomelor specifice afecțiunilor chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Descrierea intervențiilor autonome și delegate ale asistentului medical în procesul de îngrijire al pacientului cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Cunoașterea relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al ființei umane
- ✚ Integrarea experienței clinice adecvate în activități de îngrijire a pacienților cu afecțiuni chirurgicale generale, ortopedice, traumatologice, urologice
- ✚ Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical
- ✚ Capacitatea de a participa la formarea practică

Competențe din Directivă UE/55/2013

- ✚ Oferirea în mod independent de indicații, consiliere și sprijin persoanelor care necesită îngrijire și persoanelor apropiate
- ✚ Implicarea asistentului medical în diagnosticarea independentă, a asistenței medicale necesare, planificarea, organizarea și punerea în aplicare a asistenței medicale în tratarea pacienților cu afecțiuni chirurgicale

- ✚ Manifestarea disponibilității în oferirea de informații persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane, care să le permită să aibă un stil de viață sănătos, să se autoîngrijească
- ✚ Asigurarea în mod independent a calității îngrijirii medicale și evaluarea acesteia
- ✚ Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar
- ✚ Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

GARDĂ

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. PREGĂTIREA PREOPERATORIE ȘI ÎNGRIJIREA POSTOPERATORIE

2. REALIZAȚI PLANUL DE ÎNGRIJIRE AL UNUI PACIENT CU

Nr.crt.	ETAPELE PLANULUI DE ÎNGRIJIRE	DESFĂȘURAREA PLANULUI
1	MANIFESTĂRI DE DEPENDENȚĂ (SIMPTOMATOLOGIE)	Am identificat următoarele manifestări de dependență:
2	DIAGNOSTIC DE NURSING (P= PROBLEMA DE DEPENDENȚĂ E=ETIOLOGIE/SUSRSA DE DIFICULTATE S= SEMNE/SIMPTOME)	
3	OBIECTIVE	În îngrijirea pacientului mi-am stabilit următoarele obiective: - să
4	INTERVENȚII AUTONOME	Am efectuat următoarele intervenții autonome: -am

5	INTERVENȚII DELEGATE	La indicația medicului am efectuat următoarele intervenții delegate: - am
6	EVALUARE	În urma îngrijirilor acordate

3. SIMPTOMATOLOGIA ÎN ULCER GASTRO-DUODENAL, HEMORAGIE DIGESTIVĂ SUPERIOARĂ, APENDICITĂ ACUTĂ

MODULUL 24 - DERMATOLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC

40 ore de învățământ clinic

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici/secții dermatologice) sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- ✚ Descrierea bolilor dermatologice și a bolilor cu transmitere sexuală
- ✚ Argumentarea realistă, creativă și independentă a propriilor opinii cu privire la semnele și simptomele specifice întâlnite la pacienți cu afecțiuni dermatologice și a bolilor cu transmitere sexuală
- ✚ Selectarea datelor / informațiilor specifice afecțiunilor dermatologice și a bolilor cu transmitere sexuală

Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie

- ✚ Prezentarea procesului de nursing al pacienților cu afecțiuni dermatologice și boli cu transmitere sexuală
- ✚ Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere
- ✚ Elaborarea planului de îngrijire în funcție de priorități
- ✚ Asumarea responsabilității privind completarea documentelor medicale

Competențe sociale și civice

- ✚ Identificarea problemelor de dependență la pacienții cu boli dermatologice și boli cu transmitere sexuală
- ✚ Colaborarea eficientă cu pacientul, familia și membrii echipei medicale

Competențe antreprenoriale

- ✚ Evidențierea factorilor care influențează funcția cutanată
- ✚ Asumarea rolului și responsabilităților asistentului medical în cadrul echipei de îngrijire
- ✚ Asumarea standardelor profesionale în aplicarea tehnicilor de supraveghere, investigare și tratare a pacienților cu afecțiuni dermatologice și boli cu transmitere sexuală
- ✚ Manifestarea capacității de evaluare independentă a calității îngrijirilor
- ✚ Argumentarea pertinentă a rezultatelor obținute în urma analizei calității asistenței acordate în procesul de nursing

Competența de a învăța să înveți

- ✚ Descrierea principalelor metode de investigare și tratare a bolnavului cu afecțiuni dermatologice și boli cu transmitere sexuală
- ✚ Diferențierea semnelor și simptomelor specifice bolilor dermatologice și a bolilor cu transmitere sexuală
- ✚ Descrierea intervențiilor autonome și delegate ale asistentului medical în procesul de îngrijire al pacientului cu boli dermatologice și boli cu transmitere sexuală

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Cunoașterea relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al ființei umane
- ✚ Integrarea experienței clinice adecvate în activități de îngrijire a pacienților cu afecțiuni dermatologice și boli cu transmitere sexuală
- ✚ Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical
- ✚ Capacitatea de a participa la formarea practică

Competențe din Directivă UE/55/2013

- Oferirea în mod independent de indicații, consiliere și sprijin persoanelor care necesită îngrijire și persoanelor apropiate
- Diagnosticarea în mod independent a asistenței medicale necesare și planificarea, organizarea și punerea în aplicare a asistenței medicale în tratarea pacienților, în vederea îmbunătățirii practicii profesionale
- Manifestarea disponibilității în oferirea de informații persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane, care să le permită să aibă un stil de viață sănătos, să se autoîngrijească

Asigurarea în mod independent a calității îngrijirii medicale și evaluarea acesteia

- Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar
- Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE ÎN BOLI DERMATOLOGICE ȘI BOLI CU TRANSMITERE SEXUALĂ.

PROGRAMUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI CLINIC ÎN UNITĂȚI DE SERVICII MEDICALE

SEMESTRUL II

MODULUL 17 - EPIDEMIOLOGIE

40 ore de învățământ clinic

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- ✚ Precizarea factorilor determinanți și favorizanți ai procesului epidemiologic

Competențe sociale și civice

- ✚ Manifestarea capacității de evaluare epidemiologică

Competența de a învăța să înveți

- ✚ Asumarea responsabilității în stabilirea planului de supraveghere epidemiologică

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Prezentarea noțiunilor de epidemiologie specială

Evaluarea se realizează în școală prin probe scrise, orale și practice

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. SUPRAVEGHERE, PREVENIRE ȘI LIMITARE A INFECȚIILOR ASOCIATE ASISTENȚEI MEDICALE (IAAM) ÎN UNITĂȚILE SANITARE **Aplicarea precauțiilor universale**

MODULUL 19 - BOLI INFECȚIOASE ȘI NURSING SPECIFIC

40 ore de învățământ clinic

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici /secții de boli infectocontagioase) sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- ✚ Descrierea bolilor infecțioase

Competențe sociale și civice

- ✚ Manifestarea capacității de evaluare a calității îngrijirilor
- ✚ Manifestarea unei atitudini proactive în consilierea pacientului și a familiei

Competența de a învăța să înveți

- ✚ Asumarea responsabilității în stabilirea diagnosticelor de nursing și în aplicarea intervențiilor

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Experiență clinică adecvată
- ✚ Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical
- ✚ Capacitatea de a participa la formarea practică

Competențe din Directivă UE/55/2013

- ✚ Consilierea independentă a pacienților cu boli infecțioase și a familiilor lor și oferirea de indicații și sprijin
- ✚ Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar
- ✚ Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

**1. IDENTIFICAȚI TIPURILE DE FEBRĂ, CLASIFICAȚI HIPERTERMIA ȘI
PRECIZAȚI BOLILE INFECTO – CONTAGIOASE ÎN CARE LE ÎNTÂLNIȚI**

MODULUL 21 - MEDICINĂ INTERNĂ ȘI NURSING SPECIFIC (MI. II)

160 ore de învățământ clinic + 24 gardă

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici /secții medicale) sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- Descrierea bolilor digestive, endocrine, metabolice, renale

- Argumentarea realistă, creativă și independentă a propriilor opinii cu privire la semnele și simptomele specifice întâlnite la pacienți cu afecțiuni digestive, endocrine, metabolice, renale

- Selectarea datelor/informațiilor specifice afecțiunilor digestive, endocrine, metabolice, renale

Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie

- Prezentarea procesului de nursing al pacienților cu afecțiuni digestive, endocrine, metabolice, renale

Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere

- Elaborarea planului de îngrijire în funcție de priorități

- Asumarea responsabilității privind completarea documentelor medicale

Competențe sociale și civice

- Identificarea problemelor de dependență la pacienții cu boli digestive, endocrine, metabolice, renale

- Colaborarea eficientă cu pacientul, familia și membrii echipei medicale

Competențe antreprenoriale

- Evidențierea factorilor care influențează funcțiile digestivă, endocrină, metabolică, renală

- Asumarea rolului și responsabilităților asistentului medical în cadrul echipei de îngrijire

- Asumarea standardelor profesionale în aplicarea tehnicilor de supraveghere, investigare și tratare a pacienților cu afecțiuni digestive, endocrine, metabolice, renale

- Manifestarea capacității de evaluare independentă a calității îngrijirilor

- Argumentarea pertinentă a rezultatelor obținute în urma analizei calității asistenței acordate în procesul de nursing

Competența de a învăța să înveți

- Descrierea principalelor metode de investigare și tratare a bolnavului cu afecțiuni digestive, endocrine, metabolice, renale

- Diferențierea semnelor și simptomelor specifice bolilor digestive, endocrine, metabolice, renale

- Descrierea intervențiilor autonome și delegate ale asistentului medical în procesul de îngrijire al pacientului cu boli digestive, endocrine, metabolice, renale

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- Cunoașterea relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al ființei umane
- Integrarea experienței clinice adecvate în activități de îngrijire a pacienților cu afecțiuni digestive, endocrine, metabolice, renale

- Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical

- Capacitatea de a participa la formarea practică

Competențe din Directivă UE/55/2013

- Oferirea în mod independent de indicații, consiliere și sprijin persoanelor care necesită îngrijire și persoanelor apropiate

- Diagnosticarea în mod independent a asistenței medicale necesare și planificarea, organizarea și punerea în aplicare a asistenței medicale în tratarea pacienților, în vederea îmbunătățirii practicii profesionale

- Manifestarea disponibilității în oferirea de informații persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane, care să le permită să aibă un stil de viață sănătos, să se autoîngrijească

- Asigurarea în mod independent a calității îngrijirii medicale și evaluarea acesteia
- Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar
- Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

GARDĂ

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. REALIZAȚI PLANUL DE ÎNGRIJIRE AL UNUI PACIENT CU.....

Nr.crt.	ETAPELE PLANULUI DE ÎNGRIJIRE	DESFĂȘURAREA PLANULUI
1	MANIFESTĂRI DE DEPENDENȚĂ (SIMPTOMATOLOGIE)	Am identificat următoarele manifestări de dependență:
2	DIAGNOSTIC DE NURSING (P= PROBLEMA DE DEPENDENȚĂ E=ETIOLOGIE/SUSRSA DE DIFICULTATE S= SEMNE/SIMPTOME)	
3	OBIECTIVE	În îngrijirea pacientului mi-am stabilit următoarele obiective: - să
4	INTERVENȚII AUTONOME	Am efectuat următoarele intervenții autonome: -am

5	INTERVENȚII DELEGATE	La indicația medicului am efectuat următoarele intervenții delegate: - am
6	EVALUARE	În urma îngrijirilor acordate

2. SIMPTOMATOLOGIA ÎN ULCER GASTRO- DUODENAL, HIPERTIROIDISM, DIABET ZAHARAT, INFECȚIE URINARĂ

MODULUL 23 - CHIRURGIE, ȘI NURSING SPECIFIC (CHI. II)

160 ore de învățământ clinic + 24 gardă

Învățământul clinic se desfășoară în spitale (clinici/secții chirurgicale) sub responsabilitatea asistenților profesori și cu cooperarea și asistența altor asistenți calificați.

Domenii de competență cheie dezvoltate în cadrul unității de rezultate ale învățării tehnice specializate:

Competențe de comunicare în limba română și în limba maternă

- ✚ Descrierea bolilor chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Argumentarea realistă, creativă și independentă a propriilor opinii cu privire la semnele și simptomele specifice întâlnite la pacienți cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Selectarea datelor / informațiilor specifice afecțiunilor chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

Competențe de bază de matematică, științe și tehnologie

- ✚ Prezentarea procesului de nursing al pacienților cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere

- ✚ Elaborarea planului de îngrijire în funcție de priorități

- ✚ Asumarea responsabilității privind completarea documentelor medicale

Competențe sociale și civice

- ✚ Identificarea problemelor de dependență la pacienții cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Colaborarea eficientă cu pacientul, familia și membrii echipei medicale

Competențe antreprenoriale

- ✚ Asumarea rolului și responsabilităților asistentului medical în cadrul echipei de îngrijire

- ✚ Asumarea standardelor profesionale în aplicarea tehnicilor de supraveghere, investigare și tratare a pacienților cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Manifestarea capacității de evaluare independentă a calității îngrijirilor

- ✚ Argumentarea pertinentă a rezultatelor obținute în urma analizei calității asistenței acordate în procesul de nursing

Competența de a învăța să înveți

- ✚ Descrierea principalelor metode de investigare și tratare a bolnavului cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Diferențierea semnelor și simptomelor specifice afecțiunilor chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Descrierea intervențiilor autonome și delegate ale asistentului medical în procesul de îngrijire al pacientului cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

Cunoștințe și competențe profesionale / Directivă UE/55/2013

- ✚ Cunoașterea relațiilor dintre starea de sănătate și mediul fizic și social al ființei umane
- ✚ Integrarea experienței clinice adecvate în activități de îngrijire a pacienților cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Experiența colaborării cu alți profesioniști din sectorul medical

- ✚ Capacitatea de a participa la formarea practică

Competențe din Directivă UE/55/2013

- ✚ Oferirea în mod independent de indicații, consiliere și sprijin persoanelor care necesită îngrijire și persoanelor apropiate

- ✚ Implicarea asistentului medical în diagnosticarea independentă, a asistenței medicale necesare, planificarea, organizarea și punerea în aplicare a asistenței medicale în tratarea pacienților cu afecțiuni chirurgicale (chirurgie toracică, chirurgie cardiovasculară, ORL, oftalmologie)

- ✚ Manifestarea disponibilității în oferirea de informații persoanelor, familiilor și grupurilor de persoane, care să le permită să aibă un stil de viață sănătos, să se autoîngrijească
- ✚ Asigurarea în mod independent a calității îngrijirii medicale și evaluarea acesteia
- ✚ Colaborare în mod eficient cu alți actori din sectorul sanitar
- ✚ Analizarea calității asistenței acordate pentru a-și îmbunătăți practica profesională de asistent medical generalist

Evaluarea elevului se face apreciind conținutul fișei de lucru, prin probe orale și scrise.

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

GARDĂ

ZIUA	INTERVAL ORAR	PREZENT/ ABSENT	APRECIERE PENTRU ELEV	MAISTRU INSTRUCTOR/ ASISTENT RESPONSABIL	SEMNĂTURA RESPONSABIL ÎNVĂȚĂMÂNT CLINIC

FIȘĂ DE LUCRU

1. ÎNTOCMIȚI O FIȘĂ DE LUCRU PENTRU O TEHNICĂ EFECTUATĂ ÎN TIMPUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI CLINIC RESPECTÂND URMĂTORII PAȘI: secția, titlul procedurii, obiectivele procedurii, pregătirea materialelor și pacientului, efectuarea procedurii, îngrijirea pacientului, reorganizarea locului de muncă, evaluarea eficacității procedurii.

Autoevaluare

Nu am văzut	Am văzut	Am realizat cu ajutor	Am realizat singur	De revăzut

2 REALIZAȚI PLANUL DE ÎNGRIJIRE AL UNUI PACIENT CU

Nr.crt.	ETAPELE PLANULUI DE ÎNGRIJIRE	DESFĂȘURAREA PLANULUI
1	MANIFESTĂRI DE DEPENDENȚĂ (SIMPTOMATOLOGIE)	Am identificat următoarele manifestări de dependență:
2	DIAGNOSTIC DE NURSING (P= PROBLEMA DE DEPENDENȚĂ E=ETIOLOGIE/SUSRSA DE DIFICULTATE S= SEMNE/SIMPTOME)	
3	OBIECTIVE	În îngrijirea pacientului mi-am stabilit următoarele obiective: - să
4	INTERVENȚII AUTONOME	Am efectuat următoarele intervenții autonome: -am

5	INTERVENȚII DELEGATE	La indicația medicului am efectuat următoarele intervenții delegate: - am
6	EVALUARE	În urma îngrijirilor acordate

BIBLIOGRAFIE ȘI PRECIZĂRI

Precizări

Caietul de instruire clinică este conceput astfel încât:

- ✚ să cuprindă fișe de lucru pentru elevi;
- ✚ să respecte Standardul de Pregătire Profesională;
- ✚ să fie utilizat atât de elevi cât și coordonatorii de practică;
- ✚ să respecte Ordinul 3499/2018 privind aprobarea standardului de pregătire

profesională, a planului de învățământ și a programelor școlare pentru calificarea profesională Asistent medical generalist, nivel 5, al Cadrului național al calificărilor pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar postliceal.

Bibliografie

1. Chiru Danău Adela, Barbu Isabela, Danău Răzvan Alexandru – Managementul îngrijirii pacientului - ghid clinic pentru asistentul medical, Editura RCR EDITORIAL, București 2018;
2. Crin Marcean - Tratat de îngrijiri medicale pentru asistenți medicali generaliști – Editura Universitară, „Carol Davila”, București 2021;
3. Curriculum pentru calificarea profesională asistent medical generalist, anexă la Ordinul 3499/2018;
4. Standard de pregătire profesională anexă la Ordinul 3499/2018;
5. Titircă L. Ghid de nursing cu tehnici de evaluare și îngrijiri corespunzătoare nevoilor fundamentale. 2007, Ed. Viața Medicală Românească, București;
6. Ordinul 3499/2018 privind aprobarea standardului de pregătire profesională, a planului de învățământ și a programelor școlare pentru calificarea profesională Asistent medical generalist, nivel 5, al Cadrului național al calificărilor pentru care se asigură pregătirea prin învățământul preuniversitar postliceal.